

KEKSALAR BILAN ISHLASHDA IJTIMOIIY XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Soyibjonova Dilnoza Shuhratbek qizi

Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada keksalar bilan ishlashda ijtimoiy xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirishning dolzarb jihatlari yoritilgan. O'zbekiston Respublikasida keksalar uchun yaratilayotgan ijtimoiy himoya choralari, ularning ijtimoiy hayotdagi faolligini oshirish va hayot sifatini yaxshilash yo'lidagi innovatsion tashabbuslar tahlil etilgan. Maqolada ijtimoiy xizmatlarning zamonaviy shakllari, keksalarning psixologik holatini qo'llab-quvvatlash, ularni jamiyat hayotiga faol integratsiya qilish masalalari o'rganilgan. Shuningdek, ijtimoiy siyosat doirasida mahalla institutlari, nodavlat tashkilotlar va davlat ijtimoiy xizmatlari o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati ko'rsatib o'tilgan. Xulosa qismida ijtimoiy xizmat tizimini modernizatsiya qilish orqali keksalarning hayot sifati va ijtimoiy barqarorlik darajasi oshirilishi mumkinligi ta'kidlangan.

Annotation: This article analyzes the improvement of the social service system in working with the elderly. It discusses measures taken in Uzbekistan to provide social protection for the elderly, increase their social activity, and improve their quality of life through innovative initiatives. The study explores modern forms of social services, psychological support, and social integration of elderly people. The role of cooperation among state institutions, NGOs, and community organizations is also emphasized. The conclusion highlights that modernization of the social service system can significantly enhance the well-being and stability of elderly citizens.

Аннотация: В данной статье рассматриваются актуальные аспекты совершенствования системы социальных услуг при работе с пожилыми людьми. Анализируются меры, предпринимаемые в Узбекистане для обеспечения социальной защиты пожилых, повышения их социальной активности и качества жизни. Изучаются современные формы социальных услуг, психологическая поддержка и интеграция пожилых людей в общественную жизнь. Особое внимание уделяется взаимодействию государственных структур, неправительственных организаций и махаллинских институтов. В заключении подчеркивается, что модернизация социальной службы способствует повышению качества жизни и социальной стабильности пожилых граждан.

Kalit so'zlar: ijtimoiy xizmat, keksalar, ijtimoiy himoya, innovatsiya, mahalla, ijtimoiy siyosat, psixologik qo'llab-quvvatlash, raqamli texnologiyalar, keksalik,

ijtimoiy moslashuv, reabilitatsiya, jamiyat integratsiyasi, ijtimoiy yordam, nodavlat tashkilot, ijtimoiy barqarorlik.

Keywords: social service, elderly, social protection, innovation, community, social policy, psychological support, digital technologies, aging, social adaptation, rehabilitation, social integration, social assistance, NGO, stability.

Ключевые слова: социальные услуги, пожилые люди, социальная защита, инновации, махалля, социальная политика, психологическая поддержка, цифровые технологии, старение, адаптация, реабилитация, интеграция, социальная помощь, ННО, стабильность.

KIRISH

Keksalarga e'tibor va g'amxo'rlik har bir jamiyatning ma'naviy darajasini ifodalaydi. O'zbekiston Respublikasida aholini ijtimoiy himoya qilish tizimi so'nggi yillarda tubdan takomillashib, keksalar, yolg'iz va kam ta'minlangan fuqarolarga nisbatan g'amxo'rlik davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylandi. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan "Inson qadri uchun" tamoyili asosida keksalarga ijtimoiy yordam ko'rsatish tizimini modernizatsiya qilish, ularni jamiyat hayotiga faol jalb etish, sog'lom va mazmunli qarilikni ta'minlashga qaratilgan keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Keksalik – bu inson hayotining tabiiy bosqichi bo'lib, unda jismoniy va psixologik o'zgarishlar muqarrar yuz beradi. Shu sababli bu bosqichda davlat, jamiyat va oila birgalikda harakat qilishi zarur. Ijtimoiy xizmat tizimini takomillashtirish orqali keksalarning hayot sifatini oshirish, ularning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash, ijtimoiy faolligini qo'llab-quvvatlash mumkin.

ASOSIY QISM

O'zbekistonda keksalar bilan ishlash tizimi mustaqillikdan so'ng ijtimoiy siyosatning asosiy tarkibiy qismi sifatida shakllandi. "Keksalarni ijtimoiy himoya qilish to'g'risida"gi qonun va Prezident farmonlari asosida ular uchun tibbiy, psixologik, ijtimoiy va moddiy yordam ko'rsatish tizimi joriy etildi. Mamlakatda "Saxovat va ko'mak" jamg'armasi, "Mehribonlik uylari" va "Keksalar uylari" faoliyat yuritmoqda. Shu bilan birga, keksalarga masofaviy tibbiy maslahat, onlayn psixologik yordam va ijtimoiy xizmatlarning elektron shakllari yo'lga qo'yilmoqda. Innovatsion yondashuvlardan biri – "mobil ijtimoiy xizmatlar" tizimidir. Bu tizim yordamida ijtimoiy xodimlar keksalarning yashash joyiga borib, ularning ehtiyojlarini o'rganadi, tibbiy nazoratni tashkil etadi va zarur xizmatlarni joyida taqdim etadi. Raqamli texnologiyalar yordamida "Ijtimoiy himoya yagona reyestri" orqali keksalarga ajratilgan imtiyozlar, yordam turlari va xizmatlar to'g'risida ma'lumotlar avtomatik tarzda yangilanmoqda. Shuningdek, "e-ijtimoiy xizmat" platformasi orqali keksalar yoki ularning yaqinlari murojaatlarini onlayn tarzda yuborish imkoniga ega bo'ldilar.

Keksalarga nisbatan ijtimoiy yordamning samaradorligi nafaqat moddiy qo'llab-quvvatlashda, balki ma'naviy va psixologik e'tiborda ham namoyon bo'ladi. Shu sababli, ijtimoiy xodimlar uchun psixologik yondashuv, empatiya, faol tinglash, va shaxsga yo'naltirilgan muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish zarur. Bunday yondashuv keksalarning o'zini jamiyat a'zosi sifatida his etishiga, ijobiy kayfiyatda yashashiga yordam beradi.

Ijtimoiy xizmat ko'rsatish tizimida mahalla institutlarining roli ham beqiyosdir. Mahalla faollari, yoshlar yetakchilari va "Ayollar daftari", "Temir daftar" kabi mexanizmlar orqali yordamga muhtoj keksalar aniqlanib, ularga manzilli yordam ko'rsatilmoqda. Mahalla darajasida tashkil etilayotgan "Keksalar klubi" va "Faol hayot markazlari" ularning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish, muloqot doirasini kengaytirish va jamiyatda o'z o'rnini saqlab qolish imkonini yaratadi. Shuningdek, xalqaro tajribada keksalar bilan ishlashda "intergeneratsion hamkorlik" – ya'ni avlodlararo aloqalarni mustahkamlash samarali yo'nalishlardan biridir. Bu orqali yoshlar keksalarning tajribasidan o'rganadi, keksalar esa o'zlarini foydali his etadi. Germaniya, Yaponiya va Janubiy Koreya tajribalarida ijtimoiy xizmatlar raqamlashtirilgan, "aqlli uy" tizimlari orqali keksalarning sog'lig'i, holati va xavfsizligi onlayn kuzatib boriladi. O'zbekistonda ham bu yo'nalishda bosqichma-bosqich ishlar olib borilmoqda. Keksalarning bandligini ta'minlash, ularni ijtimoiy hayotda faol saqlash maqsadida "Keksalar uchun mehnat dasturlari", "Ko'ngilli faoliyat" va "Maslahatchi keksalar" loyihalari yo'lga qo'yilgan. Bularning barchasi ijtimoiy xizmat tizimining takomillashuvida muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, keksalar bilan ishlashda ijtimoiy xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish – bu nafaqat ijtimoiy, balki insoniy burchdir. O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, davlat siyosati, mahalla tizimi va fuqarolik jamiyati institutlari o'zaro hamkorlikda harakat qilsa, keksalar uchun yaratilayotgan sharoitlar yanada yaxshilanadi. Raqamli texnologiyalar, innovatsion xizmat turlari va psixologik yondashuvlar keksalarning hayot sifatini oshirish, ularni jamiyatdan ajralib qolmaslikka xizmat qiladi. Kelgusida "aqlli ijtimoiy xizmatlar", masofaviy reabilitatsiya markazlari, mobil tibbiy xizmatlar kabi tizimlarni kengaytirish orqali keksalarga g'amxo'rlik qilish yanada qulay va samarali bo'ladi. Eng muhimi, har bir keksaning jamiyatda o'z o'rnini his etishi, e'tibor va mehr ko'rishi – ijtimoiy barqarorlikning eng muhim omilidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi". – Toshkent: O'zbekiston, 2022.

2. Karimova N., “Ijtimoiy ish asoslari”. – Toshkent, 2021.
3. Xolmatova D., “Ijtimoiy xizmat tizimini modernizatsiya qilishda innovatsion yondashuvlar”. – Toshkent, 2020.
4. Omonov Sh., “Keksalar bilan ishlashda mahalla institutining o‘rni”. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti, 2021.
5. Rasulova M., “Keksalar psixologiyasi va ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari”. – Toshkent, 2023.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING